

BÀI GIẢNG: NGUYÊN TỐ HÓA HỌC
CHUYÊN ĐỀ: CẤU TẠO NGUYÊN TỬ
MÔN: HÓA HỌC 10
GIÁO VIÊN: ĐẶNG XUÂN CHÁT

MỤC TIÊU

- ✓ Nêu được khái niệm về nguyên tố hóa học, đồng vị.
- ✓ Viết được kí hiệu hóa học của các nguyên tố.
- ✓ Viết được công thức tính nguyên tử khối trung bình của các nguyên tố hóa học.

1 Nguyên tố hóa học

a. Khái niệm

Nguyên tố hóa học là tập hợp các nguyên tử có cùng số đơn vị điện tích hạt nhân.

b. Ví dụ

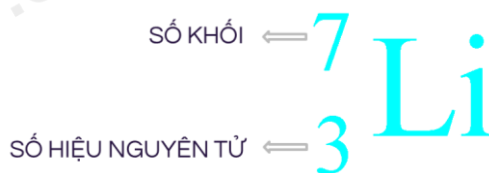
Cho các nguyên tử sau: B ($Z = 8, A = 16$), D ($Z = 9, A = 19$), E ($Z = 8, A = 18$), G ($Z = 7, A = 15$). Trong các nguyên tử trên, các nguyên tử nào thuộc cùng một nguyên tố hoá học?

Cách giải:

- B, E thuộc cùng 1 nguyên tố hóa học.

2 Kí hiệu hóa học

a. Kí hiệu hóa học

b. Ví dụ

Hãy biểu diễn kí hiệu của một số nguyên tử sau:

- Nitrogen (số proton = 7 và số neutron = 7).
- Phosphorus (số proton = 15 và số neutron = 16).
- Copper (số proton = 29 và số neutron = 34).

Cách giải:

a)

$$A = Z + N = 14$$

Kí hiệu hóa học của nitrogen là: ${}^14_7N$

b)

$$A = Z + N = 15 + 16 = 31$$

Kí hiệu hóa học của phosphorus là $^{31}_{15}P$

c)

$$A = Z + N = 29 + 34 = 63$$

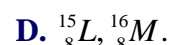
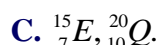
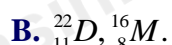
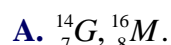
Kí hiệu hóa học của copper là $^{63}_{29}Cu$

3 Đồng vị

a. Khái niệm

Là những nguyên tử có cùng số đơn vị điện tích hạt nhân (số proton) nhưng khác nhau về số khối (do số neutron khác nhau).

b. Ví dụ: Các chất nào dưới đây là đồng vị của nhau?

Cách giải:

$^{15}_8L, ^{16}_8M$ thuộc cùng một nguyên tố hoá học.

Chọn D.

4 Nguyên tử khối

a. Nguyên tử khối trung bình

$$\bar{A} = \frac{A_1x_1 + A_2x_2 + \dots + A_nx_n}{x_1 + x_2 + \dots + x_n}$$

$\bar{A}$: nguyên tử khối của các đồng vị.

$A_1, A_2, \dots$ số khối của các đồng vị.

$x_1, x_2, \dots$ phần trăm số nguyên tử của các đồng vị.

b. Ví dụ

Nguyên tố chlorine có hai đồng vị bền với tỉ lệ phần trăm số nguyên tử tương ứng là: $^{35}_{17}Cl$ chiếm 75,77% và $^{37}_{17}Cl$ chiếm 24,23%. Tính nguyên tử khối trung bình của chlorine?

Cách giải:

Nguyên tử khối trung bình của chlorine = $(35.75,77 + 37.24,23)/100 = 35,48$ (amu)